

sassa

SOUTH AFRICAN SOCIAL SECURITY AGENCY

**Wena na Mali ya wena ya
Mpfuneto 2019/20**

Leri hi rona karata lerintshwa ra SASSA

*paying the right social grant, to the right person,
at the right time and place. NJALO!*

www.sassa.gov.za 0800 60 10 11

Vundzeni

- Masungulo
- Mixaka ya mimpfuneto
- Xana ku laveka yini ku endla xikombelo
- Xana xi nga endliwa kwihi xikombelo xa mpfuneto
- Siku ra ku nyikiwa ka mpfumelelo
- Xikombelo lexi xi nga humelelangiki
- Mahakelelo
- Ku yimisa ka mimpfuneto
- Ku vuyelerisiwa ka mimpfuneto
- Xivangelonkulu xa ku Yimisiwa ka mimpfuneto
- Ku langutisisa
- Mpfuneto wa ku Ntshuxa Vaaki
- Ntsengo wa Mimpfuneto
- Nxaxamelo wa adirese

Masungulo

Mpfuneto wa vaaki i ku hundzisa ka mali hi ndlela ya mimpfuneto leyi yi nyikeriwaka hi mfumo. Mpfuneto wa vaaki i mimpfuneto leyi yi hakeriwaka hi va Ejensi ya Vusirheleleki bya Vaaki ya Afrika Dzonga (South African Social Security Agency) leyi ku nga, mali ya mpfuneto ya vatsoniwa (disability grant); mpfuneto wa vadyuhari/mudende na mpfuneto wa khale ka valwi va nyimpi (older persons and a war veteran's grant); mpfuneto wa ku tshamana kumbe ku hlayisa vana (foster child grant); mpfuneto wa vuhlayisi bya vanalava va nga koteki ku tihlayisa va ri voxe (care dependency grant); mpfuneto wa vana (child support grant) na mpfuneto wa ku pfuna eka mali ya mpfuneto (grant-in-aid)

Ku suka hi ti 01 Dzivamusoko 2006, vutihlamuleri bya vulawuri, vufambisi na ku hakela mali ya mpfuneto ya vaaki

swi hundziseriwile eka Ejensi ya Vusirheleleki bya Vaaki ya Arika Dzonga (SASSA).

SASSA I nhlngano wa mfumo wa xiyenge xa 3A, nhlngano lowu wu nga na vutihlamuleri byo kongoma eka ku tiyisisa leswaku mfumo wu hakela mfanelo ya mpfuneto, eka munhu loyi a nga fanela, eka ndzhawu leyi yi tsakeriwaka hi munhu yaloye.

Mixaka ya mimpfuneto

Ku pfuneta ka vaaki ku nyikiwa hi ndlela ya:

- mpfuneto wa vadyuhari;
- mpfuneto wa vatsoniwa;
- mpfuneto wa tinhenha ta tinyimpi;
- Mpfuneto wa ku ku pfuna ku hlayisiwa;
- mpfuneto wa vahlayisi;
- mpfuneto wa ku seketela vana;
- mpfuneto wa ku pfuna;
- mpfuneto wa ku Ntshuxa Vaaki eku Tikeriweni

Swilaveko leswi swi Faneleke ku Fikeleriwa

Mimpfuneto ya Vaaki

Mpfuneto wa Vadyuhari

Muendli wa xikombelo:

- u fanele ku va muaki wa Afrika Dzonga / muaki loyi a tshamaka laha tikweni;
- u fanele ku tshama laha Afrika Dzonga;
- u fanele ku va na malembe ya 60.
- naswona nuna/nsati wa yena u fanele ku fikelela swilaveko swa xikambelo;
- u fanele ku ka a nga hlayisiwi eka Nhlangani wa Mfumo;
- U fanele ku a nga ri ku kumeni ka wun'wana mpfuneto wa vaaki lowu wu nga wa yena;

Mpfuneto wa Vutsoniwa

Muendli wa xikombelo:

- u fanele ku va muaki wa Afrika Dzonga / muaki loyi a tshamaka laha tikweni kumbe muhlampfa;
- muaki loyi a tshamaka laha Afrika Dzonga;
- U fanele ku va na khume nhungu (18) wa malembe ku ya ka makume nthlanu nkaye (59) wa malembe
- u fanele ku yisa xiviko xa swa rihanyu / xikambelo lexi xi tiyisisaka leswaku i mutsoniwa;
- Xikambelo xa swa rihanyu xi fanele ku ka xi nga hundzi tin'hweti ti 3 hi siku ra ku endla xikombelo.
- naswona nuna/nsati wa yena u fanele ku fikelela swilaveko swa xikambelo xa mapimelo;
- a nga fanelangi ku va a hlayisiwa eka Nhlangani wa Mfumo;
- a nga fanelangi ku va a riku ku kumeni ka mpfuneto wun'wana wa vaaki lowu wu nga wa yena.

- U fanele kuva na pasi ra tinomboro ta khume nharhu(13) leri tiyisisiweke.

Mpfuneto wa Tinha ta Tinyimpi

Muendli wa xikombelo:

- u fanele ku va muaki wa Afrika dzonga kumbe mutshami wa laha tikweni
- u fanele ku va a tshama laha Afrika Dzonga;
- u fanele ku va na malembe ya 60 kumbe ku tlula kumbe a ri mutsoniwa;
- u fanele ku va a lwile eka Nyimpi ya Vumbirhi ya Misava kumbe eka Nyimpi ya Korean;
- naswona nuna/nsati wa yena u fanele ku fikelela swilaveko swa xikambelo xa mapimelo;
- a nga fanelangi ku va a hlayisiwa eka Nhlangani wa Mfumo; naswona
- a nga fanelangi ku va a karhi a kuma mpfuneto wun'wana va Vaaki lowu wu nga wa yena;
- U fanele kuva na pasi ra tinomboro ta khume nharhu(13) leri tiyisisiweke.

Mimpfuneto ya Vana

Mpfuneto wa ku Hlayisa Vana

- Muendli wa xikombelo na n'wana va fanelele ku va va tshama eAfrika Dzonga;
- xileriso xa khoto lexi xi kombaka xiyimo xa ku hlayisa n'wana;
- vatswari vo hlayisa va fanele ku va vaaki va Afika Dzonga, va tshama kona kumbe muhlampfa.
- N'wana u fanele ku tshama evuhlayiselweni bya (va)mutswari loyi a hlayisaka
- Mutswari loyi anga riki wa ngati u fanele ku humesa pasi ra tinomboro ta khume nharhu(13) leri tiyisisiweke.
- U fanele ku komba xitifikhethi xo velekiwa xa n'wana loyi anga riki wa ngati.

Mpfuneto wa ku pfuna ku Hlayisiwa

- Muendli wa xikombelo u fanele ku va muaki wa Afrika Dzonga kumbe a tshama kona;
- muendli wa xikombelo na n'wana va fanele ku va tshama eAfrika Dzonga;
- malembe ya n'wana ya fanele ku va ehansi ka 18;
- u fanele ku humesa xiviko xa swa rihanyu kumbe xikambelo lexi xi tiyisisaka vutsoniwa byo tika bya vutomi hinkwabyo;
- muendli wa xikombelo na nuna/nsati yena va fanele ku fikelela swilaveko swa mimpimo ya xikambelo (handle ka loko kuri vatswari vo hlayisa);
- n'wana kumbe vana lava va hlayisiwaka va fanele ku va va nga ri ekuhlayisiweni eka Nhlngano wa Mfumo;

Lemuka: Muholo wa vatswari vo hlayisa a wu nga tekeriwi enhlokweni.

Mpfuneto wo Seketela N'wana

- muhlayisi wo sungula u fanele ku va muAfrika-Dzonga kumbe a tshama kona vutomi hinkwabyo;
- muendli wa xikombelo na n'wana va fanele ku va va tshama eAfrika-Dzonga;
- N'wana u fanele ku va hansi ka malembe ya khume nhungu(18)
- U fanele ku va na xitifikhethi xo velekiwa
- U fanele ku humesa pasi ra tinomboro ta

khume nharhu(13) leri tiyisisiweke

- muendli wa xikombelo u fanele ku va yena muhlayisi wo sungula wa n'wana/ vana valavo;
- N'wana kumbe vana va fanele ku va va velekiwile endzhaku ka ti 31 ta Nwendzambahala (December) 1993.
- muendli wa xikombelo na nuna/nsati yena va fanele ku fikelela swilaveko swa mimpimo ya xikambelo;
- a nga endli xikombelo xa vana va ku hundza tsevu lava va nga riki va yena va ngati
- N'wana a nga ka a nga hlayisiwi eka nhlngano wa mfumo.
- Swi fanele ku xiyaxiyiwa leswaku xin'we xa swikongomelo swa mpfuneto wa nhlayiso wa n'wana i ku tiyisisa leswaku vana va nghena na ku heta xikolo. Hikokwalaho i xilaveko leswaku xitifikhethi xo nghena xikolo xi humesiwa eka vana va vukhale bya le xikarhi ka 7 na 18 wa malembe. Hambiswiritano, ku tsandzeka ku humesa xitifikhethi lexi kumbe ku tsandzeka ku nghena xikolo a swi nge vang'i leswaku ku ariwa ku hakela mpfuneto wa nhlayiso wa n'wana.

Mpfuneto wa ku hlayisa

- Muendli wa xikombelo u fanele ku va a kuma mpfuneto wa mudende ya Vadyuhari, mpfuneto ya Vatsoniwa kumbe mpfuneto wa Tinhenha ta tinyimpi, naswona va lava ku hlayisiwa hi munhu un'wana hikwalaho ka ku xaniseka emirini kumbe emiehleketweni;
- a swi lavi a hlayisiwa eka nhlngano lowu wu kumaka mali yo pfuneta ku suka eka Mfumo ya ku hlayisa/vutshamo swa muvuyeriwa yaloye;

Vumbhoni bya Pasi

Vaendli wa xikombelo lava va nga riki na Pasi leri ri nga na tikhodi ta bar ta tidijiti ta 13, kumbe xitifikhethi xa ku velekiwa loko kuri vana lava va endlaka xikombelo xa mpfuneto. U komberiwana ku kuma mahungu eka hofisi ya le kusuhi na wena ya SASSA hi tidokhumente leti ti nga amukeriwaka ku endla xikombelo xa mpfuneto.

Xana xi nga Endliwa Kwihi Xikombelo xa Mpfuneto?

- U nga endla xikombelo eka Hofisi ya SASSA ya le kusuhi ni laha u tshamaka kona;
- Loko u dyuharile swinene kumbe u vabya naswona u nga koti ku ya ehofisini ku ya endla xikombelo. Kutani vandyangu kumbe munghana a nga ku endlela xikombelo; leri fambisanaka na papila ro tiyisisa ku suka eka wena, Kumbe u fonela hofisi ya SASSA ku endla xikombelo xa leswaku vaku endzela eka
- Fomo ya wena ya xikombelo yi ta tatiwa ku ri na mutirhi wo huma eSASSA;
- Loko xikombelo xa wena xi herile u ta nyikiwa rhasiti;
- Hlayisa rhasiti leri - hi rona vumbhoni bya wena bya ku va u endlile xikombelo;
- A swi lavi ku hakela mali ku endla xikombelo;
- Loko xikombelo xa wena xi nga pfumeleriwi hi va SASSA, u fanele ku tivisiwa hi ku tsariwa kunene leswaku hikokwalahokayini xikombelo xa wena xi nga humelelangi
- U na mfanelo yo kombela nhlango wa SASSA ku tlhela va langutisisa xiboho xa vona loko u nga enetiseki. Loko ku kambisisa ka nhlango ku nga ku enetisi u nga tsala papila ra xivilelo u ri kongomisa eka holobye wa ndzawulo ya nhluvukiso wa vaaki. Xikombelo lexi u fanele ku xinghenisa ku nga se hela tin'hweti tinharhu kumbe masiku ya 90 u kumile nhlamulo.

Siku ra ku Nyikiwa ka Mpfuneto

Loko mpfuneto wu pfumeleriwa, u ta hakeriwa ku suka eka siku leri u nga endla xikombelo. handle ka loko u endle xikombelo xa nwana loyi a pfumalaka vastswari. Mpfumala wa nwana wo

pfumala vatswari wu hakeriwa ku suka ka siku ka siku leri unga endla xikombelo xa huvo

Loko Xikombelo xa Wena xi nga Humelelangi

U fanele ku tivisiwa hi ku tsaleriwa swivangelo swa ku alela xikombelo xa mpfumelelo, U na mfanelo yo kombela leswaku xiboho xi tlhela xi kambisisiwa, na mfanelo ya wena ya ku aphila ku nga si hela masiku ya 90 ya ku kuma xitiviso.

Mahakelelo

U nga kuma mpfuneto wa wena eka khadi ra wena ra SASSA

- U nga kuma mpfuneto wa wena hi tindlela leti ti landzelaka:
- Tihakelo ta khexe eka tindzhawu to holela kona
- Tibangi ku katsa na Bangi ya le posweni kumbe
- Minhlangano

Lemuka: Loko u nga koti ku landza mpfuneto wa wena u nga hlawula loyi anga ta ku holela.

Ku Yimisiwa ka Mimpfuneto

Leswi swi landzelaka swi nga vangela ku yimisiwa ka mpfuneto:

- ku cinca ka xiyimo(xa timali kumbe rihanyu);
- mbuyelo wa ku langutisisa;
- ku hluleka ku tirhisana loko ku langutisisiwa mpfuneto;
- ku endla misingiriko kumbe swiviko swa vuxisi;
- Laha mpfuneto wu nga pfumeleriwa hi xihoxo

Ku Vuyelerisiwa ka Mimpfuneto

Xikombelo xa ku pfuxeleda xi fanele ku endlile eka masiku ya 90 ya ku yimisiwa ka mpfuneto.

I vutihlamuleri bya vavuyeriwa ku vona leswaku SASSA ya tivisiwa hi ku cinca ka swiyimo kumbe mimpimo.

Xivangelonkulu xa ku Hela ka Mimpfuneto

- rifu;
- ku amukeriwa eka Nhlngano wa Mfumo;
- loko mimpfuneto yi nga koxiwi eka tin'hweti ti 3 hi ku landzelelana;
- loko nkarhi wa vutsoniwa bya nkarhinyana wu hela;
- U nga ri kona laha ka Rhiphabuliki;
- Loko xiyimo xa ku va muhlampfa xi fika emakumu (mimpfuneto ya vutsoniwa na ya ku hlayisa vana ntsena)

Ku langutisisa

U fanele ku boxa muholo wa wena wun'wana hi nkarhi wa ku endla xikombelo. Leswi swi ta endla masungulo ya ku va SASSA yi teka xiboho xa loko mpfuneto wa wena wu fanele ku langutisiwa. U ta tivisiwa hi leswi eka tin'hweti ti 3 ku nga se endliwa vulangutisisi kumbe siku leri xitifikheti xa vutomi xi lavekaka.

Ntiyisiso wa leswaku wa hanya

Loko unga kumi mali ya wena ya mpfuneto hiku nkandziyisa tintiho kumbe ku tivisiwa hi rito,uta komberiswa ku tiyisisa leswaku wa ha hanya kan'we hi lembe. U ta byeriwa kahari na nkarhi mayelana na swilaveko.

Mpfuneto wa ku Ntshuxa

Vaakeka Ku Tikeriwa

Mpfuneto wa ku ntshuxa vaaki i mali leyi yi nga kongomisiwa eka vanhu lava va lavaka ku pfuniwa lava va nga kotiki ku fikelela swilaveko swa masungulo swa mindyangu ya vona. Mpfuneto wa ku Ntshuxa Vaaki wu hakeriwa maAfrika Dzonga kumbe lava va tshamaka laha tikweni, lava va nga riki na tindlela to ringanela naswona va fikelela

xin'we kumbe ku tlula xa swipimelo leswi swi landzelaka:

- Muendli wa xikombelo u rindzele tiha kelo ta mali ya mpfuneto;
- Muendli wa xikombelo u kumeka a nga ringanelanga hi swa rihanyu ku tirha ntirho lowu wu hakelaka muholo ehansi ka tin'hweti ta 6;
- N'wana a nga hlayisiwi hi mutswari wa yena, n'wana kumbe nuna/nsati loyi a bohiwaka hi nawu ku hlayisa, na vumbhoni lebyi byi nga nyikiwa byo komba tindlela leti ti nga tirhisisa ta ku kuma ku hlayisiwa kambe ti nga humeleli;
- Muhlayisi u lovile naswona xikombelo xi endliwa eka tin'hweti tinharhu ku landza siku ra rifu;
- Muhlayisi wa ndyangu walowo u amukeriwile eka nhlngano wa mfumo lowu wu seketeriwaka hi timali hi mfumo (khotso, xibedlhele xa swa miehleketo, kaya ra vadyuhari ra mfumo kumbe senthara ya vutshunguri)
- Muendli wa xikombelo u ngheneriwile hi khombo hi laha swi nga hlamuseriwa hakona eka Nawu wa Mafambiselo ya Makhombo kumbe nawu wa ku tlakusa nkwama wa 1978.
- Munhu loyi a nga kumiki ku pfuniwa eka nhlngano wun'wana, kumbe
- Ku aleriwa ka xikombelo xa mpfuneto wa ntshikelelo swi nga vanga ku tikeriwa.

Nkarhi wa Mpfuneto wa ku

Ntshuxa eka ku Tikeriwa

Mpfuneto wa ku Ntshuxa Vaaki eka ku Tikeriwa wu nyikiwa eka nkarhi wa mikizimamu ya tin'hweti ti 3. Ku engeteriwa hi tin'hweti tin'wana ti 3 ku nga ha nyikiwa hi ku languta swiyimo swo hlawuleka.

Lemuka: A ku na munhu loyi a kumaka mpfuneto wa vaaki a nga kumaka mpfuneto wa ku ntshuxa vaaki hi nkarhu wun'we. Munhu un'wana na un'wana loyi a kumaka mpfuneto wa ku ntshuxa vaaki na mpfuneto u fanele ku hakela nkoka wa mpfuneto wa ku ntshuxa vaaki lowu a nga hakeriwa wona. Mali leyi yi ta tekiwa loko ku nga se hakeriwa mpfuneto. I vutihlamuleri bya vavuyeriwa ku vona. leswaku SASSA ya tivisiwa hi ku cinca ka swiyimo kumbe mimpimo.

Vuxisi

SASSA a yi bambeteli migingiriko ya vuxisi.

Xana i yini Xikambelo xa Mimpimo

Laha Afrika Dzonga ku Pfuna Vaaki ka kamberwiwa, leswi swi vulaka leswaku SASSA yi xopaxopa muholo na nhundzu swa munhu loyi a endlaka xikombelo xa ku pfuniwa ka vaaki ku vona loko mimpimo ya swilaveko swa munhu loyi a endlaka xikombelo loku ku nga xaxametiwa laha hanshi. Xikambelo lexi xa mpimo xi kambela

loko munhu a fikelela ku kuma mpfuneto tani hi laha mimpfuneto yi nga kongomisiwa eka lava va nga riki na na swo tihlayisa swa ku ringanela. Mimpimo ya xikambelo ya hambana hi ku ya hi mpfuneto wun'wana na wun'wana.

Switsundzuxo: Mali ya mpfuneto ya vaduhari, tinhenha ta nyimpi na vatsoniwa yi hakeriwa hiku hambana, loko u kota kuti ngenhiselamali swi vula leswaku mpfumo wuta ta ku nyika mali yintsongo ya mpfuneto.

Nxaxamelo wa Nhundzu na Muholo

Nxaxamelo wa Nhundzu	Ku sukela hi ti 01 Dzivamusoko 2019
(Mimpfuneto ya Vadyuhari, mimpfuneto ya Vatsoniwa na mimpfuneto ya tinhenha ta tinyimpi ntsena)	
Munhu loyi anga yexe	R 1 174 800
Munhu loyi anga teka/tekiwa	R 2 349 600
Nxaxamelo wa Muholo (Mintsengo ya Lembe)	
(Mimpfuneto ya Mudende wa Vadyuhari, Mpfuneto wa Vatsoniwa na Mimpfuneto ya Tinhenha ta Tinyimpi)	
Munhu loyi anga yexe	R 82 440
Munhu loyi a nga teka/tekiwa	R 164 880
Mpfuneto wa ku seketela vana:	
Mpfuneto wa vana: (munu loyi anga yexe)	R 50 400
Mimpfuneto ya vana: (Munhu loyi anga teka/tekiwa)	R 100 800
Mpfuneto wa vana: (Muholo wa vana)	
Mpfuneto wa ku pfuna ku Hlayisa:	
Mpfuneto wa ku pfuna ku hlayisa (munhu loyi a nga yexe)	R 213 600
Mpfuneto wa ku pfuna ku hlayisa (Munhu loyi a nga teka/tekiwa)	R 427 200

Mintsengo ya Mimpfuneto

Muxaka wa Mpfuneto	Ntsengo lowu Hakeriwaka ku suka hi ti 01 Nhlangua 2018	Ntsengo lowu Hakeriwaka ku suka hi ti 01 Dzivamusoko 2019	Ntsengo lowu Hakeriwaka ku suka hi ti 01 Nhlangua 2019
Mudende wa Vadyuhari	R 1 700.00	R 1 780.00	
Mudende wa Vadyuhari: Lava nga na malembe ya ku tlula 75	R 1 720.00	R 1 800.00	
Mpfuneto wa vatsoniwa	R 1 700.00	R 1 780.00	
Mpfuneto wa Tinhenha ta tinyimpi	R 1 720.00	R 1 800.00	
Mpfuneto wo pfuna	R 410.00	R 420.00	R 430.00
Mpfuneto wa ku seketela vana	R 410.00	R 420.00	R 430.00
Mpfuneto wa Vahlayisi	R 960.00	R 1 000.00	
Mpfuneto wa ku pfuna ku hlayisiwa	R 1 700.00	R 1 780.00	

CONTACT DETAILS

SASSA HEAD OFFICE

SASSA HOUSE
501 Prodinsa Building
Cnr Steve Biko & Pretorius
Pretoria
Private Bag X55662
Arcardia,
Pretoria 0083
Tel: 012 400 2000 (Switchboard)

EASTERN CAPE

SASSA Office
BKB Building
Cnr Fitzpatrick & Merino
Road Quigney
East London
Private Bag X9001
Chiselhurst
East London 5200
Tel: 043 707 6300
Fax: 043 707 6481

FREE STATE

Iustitia Building
Cnr St. Andrews Street &
Aliwal Street
Private Bag X20553
Bloemfontein 9300
Tel: 051 410 8339

WESTERN CAPE

Golden Acre
Adderley Street
Cape Town 8001
Private Bag X9189
Cape Town 8000
Tel: 021 469 0200
Fax: 021 469 0260

LIMPOPO

43 Landros Mare Street
Polokwane 0699
Private Bag X9677
Polokwane 0700
Tel: 015 291 7400
Fax: 015 291 7996

MPUMALANGA

18 Ferreira Street
Nelspruit
Private Bag X11230
Nelspruit 1200
Tel: 013 754 9380
Fax: 013 754 9501

NORTH WEST

1st Industrial Site
Mahikeng 2735
Private Bag X44
Mmabatho,
Tel: 018 397 3386

KWAZULU NATAL

1 Bank Street
Pietermaritzburg 3201
Private Bag 9146
Pietermaritzburg 3201
Tel: 033 846 3300
Fax: 033 846 9595

NORTHERN CAPE

95-97 Du Toit Span Road
Kimberly 8300
Private Bag X6011
Kimberly 8300
Tel: 053 802 4900
Fax: 053 832 5225

GAUTENG

28 Harrison Street
Johannesburg 2000
Private Bag X120
Marshalltown 2107
Tel: 011 241 8300
Fax: 011 241 8305

